

fundamentale, er fundamentalist. Jeg ved godt, at der er mange, som ikke ved, hvad fundamentalisme er, der siger det. Men her er vi nede ved det fundamentale.

Hvad er demokratiet? Demokrati er, at det er folket, der vedtager lovene. Det vil sige, at loven er til for folkets, for menneskets skyld. Det er demokrati, og det har kristendommen som forudsætning. Det er Jesu ord: Loven er til for menneskenes skyld. Islam, som jo altså er det grundlæggende i den tyrkiske befolkning, siger det modsatte. Den siger: Loven er hellig. Derfor er den ikke noget, der kan diskuteres. Derfor står den fast.

Er fru Anne Grete Holmsgaard ikke i stand til at se en modsætning imellem de to opfattelser af loven, hvor loven i det ene tilfælde er det hellige, der ikke må anfægtes, og i det andet tilfælde er til for menneskets eller folkets skyld?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Hvis vi starter på det religiøse plan, så kan jeg se store forskelle mellem kristendommen og islam. Det er sådan set ikke særlig svært at se. Det behøver man ikke at være særlig tekstlærd for at kunne se. Her snakker vi altså om statsdannelse og oven i købet en statsdannelse, som faktisk er en sekulær statsdannelse. Jeg går ind for, at statsdannelser skal være sekulære.

Hvis man ser på de krav, der er stillet til Tyrkiet, så er de alle sammen krav, der er stillet inden for den ramme om, at det er en sekulær stat, og at der er demokrati i den stat. Jeg kan godt se for mig – og jeg håber på, det lykkes – et Tyrkiet, som er fuldt udviklet demokratisk. Og der er jeg dybt uenig med hr. Søren Krarup, når han siger, at han teoretisk set godt kan se det, men at han mener, at det i den realistiske eller den reelle verden er lige så usandsynligt, som at vand begynder at løbe opad.

Det handler jo dybest set om, at jeg tror på samarbejde, at jeg tror på dialog, at jeg tror på, at både systemer og mennesker udvikler sig, og jeg tror på betydningen af, at vi samarbejder, og at vi ikke udelukker. Det at udelukke er at skabe skel, det er at skabe konflikt, det er at skabe had, og det er at skabe fjendebilleder. Det har jeg hele mit politiske liv kæmpet imod, og det vil jeg blive ved med.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Hvis jeg må være så uforskammet, så synes jeg, at det her er så overfladisk, at det næsten er håbløst overhovedet at samtale.

Forholdet er jo, at hvis Tyrkiet havde demokrati, så havde de et overvældende muslimsk flertal. De har ikke demokrati. De har en totalitær sekularisme indført af Kemal Atatürk i 1923. Var der frihed, var der demokrati i Tyrkiet, så var det et ubetinget muslimsk eller islamisk land.

Derfor er det jo altså meningsløst at tale om, at der er mulighed for, at det kan blive demokratisk. Grundforholdet er udemokratisk, for det er muslimsk, og forholdet er jo, at det, fru Anne Grete Holmsgaard kalder sekulært, kommer af det latinske ord *seculum*, og det taler om kristendommens adskillelse af det hellige og det verdslige. Og hvis ikke den adskillelse finder sted – og det gør den i vesteuropæisk kultur – så er der ikke mulighed for demokrati.

Den findes, og den afvises direkte. Den findes ikke i muslimske lande, og derfor er og bliver det en ufattelig naivitet at tro, at dette bare er et spørgsmål om udvikling. Det er et grundlæggende forhold, der ikke ophæves af mange gode ord og forhåbninger.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Nu vil jeg først sige, at det godt kan være, hr. Krarup mener, at det er håbløst at diskutere med mig, men det er jo sådan set hr. Krarup selv, der vælger at gå ind i diskussionen med mig. Det kunne han jo sådan set lade være med.

Så vil jeg sige, at jeg jo er fuldstændig uenig i, at det er en grundlov, at man ikke kan ændre sig. Det er jeg fuldstændig uenig i, og jeg er også uenig i synspunktet om bredt at tale om muslimske lande. Det er simpelt hen forkert at tale bredt om muslimske lande. Taler vi om Saudi-Arabien, er det én ting, taler vi om Syrien, er det en anden ting, taler vi om Tyrkiet, er det en tredje ting.

Jeg må sige, at den tyrkiske stat altså er sekulær, selv om hr. Krarup ikke bryder sig om den. Den har store mangler på det demokratiske område, den har mangler i beskyttelsen af mindretal, den har mangler i hele sit lovgrundlag og i sin udøvelse af beskyttelsen af kvinders rettigheder. Og det er jo det, den her proces handler om. Men man kan altså ikke komme uden om, at